



Fíggjarmálaráðið
Kvíggjartún 1 Postboks 2039
165 Argir

Tórshavn, tann: 23. november 2018
J.nr.: 000.K04-0029/18-5
(at tilskila í svári)

Tygara skriv.: 17/00147

Viðgjørt: Janus Hentze í Stórustovu

Viðv. uppskoti um broyting í lóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn

Almannaverkið hevur tann 9. november 2018 móttikið uppskot til lógtingslóg um broyting í lógtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn (betrað brøkpensjón, frítøka, gjøld og panting) til viðmerkingar.

Av § 1, nr. 3 í broytingaruppskotinum framgongur, at persónur, ið er fevndur av Nordisk Konvention om Social Sikring kann eftir umsókn verða frítikin fyri at rinda í grunnin. Almannaverkið mælir til at nágreina hesa áseting, so hon ikki fevnir um allan persónsskaran í norðurlenska sáttmálanum, bæði um persónar, ið eru sosialt tryggjaðir í arbeiðslandinum og persónar, ið grundað á frítøku eru sosialt tryggjaðir í bústaðarlandinum.

Ein føroyingur, ið býr í Føroyum og arbeiðir í Norra kann t.d. hava fingið frítøku frá norsku myndugleikunum at rinda sosial gjøld í Norra. Hesin persónur er fevndur av norðurlenska sáttmálanum, og er sosialt tryggjaður í Føroyum. Sambært orðingini í uppskotinum kann hesin persónur, sum í allar aðrar mátar rindar sosialu gjøldini í Føroyum, søkja um at verða frítikin fyri at rinda í arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin.

Eitt annað dømi kann verða persónur búsitandi í Norra og arbeiðir í Føroyum. Hann hevur ikki søkt um frítøku og skal sostatt verða sosialt tryggjaður og rinda sosialu gjøldini í arbeiðslandinum. Persónurin er fevndur av norðurlenska sáttmálanum, og kann sambært uppskotinum søkja um frítøku fyri at rinda í grunnin, hóast viðkomandi í allar aðrar mátar rindar sosialu gjøldini í Føroyum.

Almannaverkið vil sostatt mæla til, at uppskotið í størri mun nágreinar hvørjar persónar talan er um, ið kunnu søkja um frítøku fyri at rinda í grunnin, soleiðis at tað t.d. greitt framgongur, at ásetingin er galdandi fyri persónar, búsitandi í Føroyum, sum sambært norðurlenska sáttmálanum eru sosialt tryggjaðir í øðrum norðurlandi, og sum harvið eru frítíknir fyri at gjalda sosialu gjøldini í Føroyum.

Norðurlenski sáttmálin um sosiala trygging, ið byggir á meginreglurnar í ES-fyriskipan 883/04, skal tryggja, at ein persónur altíð er sosialt tryggjaður í einum landi, og harvið ongantíð hevur skyldur ella rættindi úr tveimum ella fleiri londum fyri sama tíðarskeið. Rætturin til frítøku fyri at rinda í arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin eigur sostatt at verða tengdur at ítøkiligum støðuni og hvørjum landi viðkomandi er sosialt tryggjaður. Almannaverkið metir

tískil, at ein generell tilvísing til norðurlenska sáttmálan, ið regulerar lógarval, heldur enn til tey materiellu rættindini, er ikki nóg neyv.

Viðvíkjandi kravinum um, at umsókn skal latast TAKS, fyri at verða frítikin fyri at rinda í grunnin vil Almannaverkið viðmerkja, at tá persónar búsitandi í øðrum norðurlondum (Danmark, Grønland undantikið) og arbeiða í Føroyum, ynskja frítøku fyri at verða sosialt tryggjaðir í Føroyum, og harvið verða sosialt tryggjaði heima í bústaðarlandinum, er tað Almannaverkið, ið játtar persóninum frítøku fyri at rinda gjøld í Føroyum. Almannaverkið vil tískil skjóta upp, at tá Almannaverkið játtar norðurlendingi frítøku fyri at rinda sosial gjøld í Føroyum er frítøkan somuleiðis galdandi fyri at rinda í arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin, uttan at hesin persónur skal senda umsókn til TAKS. Almannaverkið kann í slíkum førum senda avrit av frítøkujáttanini til TAKS. Á henda hátt verður tryggjað, at persónur, ið ynskir frítøku fyri at rinda gjøld í Føroyum einans vendir sær til Almannaverkið, ið er sonevnt føroyskt ‘forbindelsesorgan’ í sambandi við norðurlenska sáttmálan.

Vegna Almannaverkið

Janus H. í Stórustovu
fulltrúi